

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 203/2017-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 23. marca 2017 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED], zastúpeného advokátkou JUDr. Emíliou Šimkulákovou, Štefánikovo námestie 2, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prešov sp. zn. 28 C 279/2005 z 27. novembra 2013 a rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 CoPr 2/2014-383 z 15. októbra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 9. januára 2015 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 28 C 279/2005 z 27. novembra 2013 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 4 CoPr 2/2014-383 z 15. októbra 2014 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ 3. augusta 2001 uzavrel so spoločnosťou [REDAKOVANÉ] (ďalej len „odporca“), pracovnú zmluvu, na základe ktorej pre odporcu od 6. augusta 2001 vykonával prácu ako tesár. Dohodnuté miesto výkonu práce bolo [REDAKOVANÉ]. Dohodnutá mesačná mzda podľa tejto pracovnej zmluvy bola 7 000 Sk a cestovné.

Dňa 24. januára 2002 sťažovateľ utrpel ťažký pracovný úraz a od 24. januára 2002 do 23. januára 2003 bol práceneschopný. Sťažovateľ uvádza, že práceneschopnosť nebola ukončená z dôvodu vyliečenia, ale z dôvodu, že „*práceneschopnosť podľa platných predpisov môže trvať len 12 mesiacov*“, preto od 24. januára 2003 bol sťažovateľ uznaný za čiastočne invalidného a Sociálna poisťovňa mu od 24. januára 2003 rozhodnutím z 1. júla 2003 priznala čiastočný invalidný dôchodok.

Sťažovateľ v sťažnosti uvádza, že „*Nemocenské dávky i čiastočný invalidný dôchodok boli sťažovateľovi vypočítané a vyplácané z mesačného zárobku 232,36 € (7.000,- Sk) brutto, ktorý bol dohodnutý uzavretou pracovnou zmluvou a z ktorého zamestnávateľ odvádza na Slovensku odvody. Skutočný zárobok, ktorý sťažovateľ dosahoval na prácach v Nemecku bol však podstatne vyšší, preto sa podanou žalobou domáhal náhrady za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti.*

Ako vyplýva z právoplatného rozsudku Okresného súdu v Prešove sp. zn. 20 C 64/2003-373 a potvrdzujúceho Rozsudku Krajského súdu v Prešove sp. zn. 8 Co 29/2010-414 skutočný priemerný mesačný zárobok, ktorý navrhovateľ v zamestnaní u odporcu pred úrazom dosahoval bol zistený vo výške 78,460,- Sk (2.604,39 €).

Na základe tohto rozsudku bola v roku 2011 sťažovateľovi vyplatená náhrada za stratu na zárobku počas PNS za obdobie od 24. 1. 2002 do 31. 12. 2002 vo výške 820.124,- Sk, t. j. 27.223,- € s prísl. “.

Sťažovateľ sa žalobou z 30. júna 2005 domáhal na okresnom súde náhrady za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti za obdobie od 24. januára 2003 do 31. decembra 2003. Nárok si uplatnil v sume 1 031 136 Sk a vychádzal pritom zo zárobku, ktorý dosahoval v Nemecku pred pracovným úrazom. Tento nárok podaním zo 7. marca 2011 upravil na sumu 840 162,77 Sk, t. j. 27 888,29 €, a vychádzal zo zisteného priemerného mesačného zárobku 2 604,39 € pred pracovným úrazom.

Okresný súd rozsudkom sp. zn. 28 C 279/2005 zo 4. apríla 2012 zaviazal odporcu zaplatiť sťažovateľovi ako náhradu za stratu na zárobku po skončení pracovnej neschopnosti sumu 27 888,29 € so 6 % úrokom z omeškania od 30. júna 2005 do zaplatenia.

Na základe podaného odvolania účastníkmi konania krajský súd uznesením sp. zn. 4 CoPr 15/2012 z 18. januára 2013 zrušil rozsudok okresného súdu sp. zn. 28 C 279/2005 zo 4. apríla 2012 a vrátil mu vec na ďalšie konanie. Sťažovateľ uvádza, že krajský súd „*nesprávne závery rozhodnutia okresného súdu videl v nesprávnom stanovení výšky priemerného zárobku sťažovateľa pre účely náhrady za stratu na zárobku po skončení PNS, pretože vychádzal z nesprávneho rozhodujúceho obdobia pre výpočet priemerného mesačného zárobku. Poukázal na rozhodnutie R 28/1980 a komentár k Zákonníku práce, Helena Barancová.*“.

Po vrátení veci na ďalšie konanie okresný súd napadnutým rozsudkom rozhodol, že odporca je povinný zaplatiť sťažovateľovi ako náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti istinu v sume 615,14 € so 6 % úrokom z omeškania od 30. júna 2005 do zaplatenia. Pri rozhodovaní sa okresný súd riadil právnym názorom krajského súdu ako súdu odvolacieho, vychádzal z rozhodného obdobia 4. štvrtroku 2002 a na základe úvahy podľa § 136 Občianskeho súdneho poriadku účinného do 30. júna 2016 za pravdepodobný zárobok považoval priemerný zárobok troch zamestnancov odporcu pracujúcich na pracovných pozíciách na Slovensku, ktorý dosiahli v rozhodnom období. Sťažovateľ uvádza, že okresný súd uzavrel, že sťažovateľ neunesol presvedčivo dôkazné bremeno, nepreukázal (a podľa názoru okresného súdu ani nemôže relevantne preukázať), že by s ním odporca uzavrel opätovne pracovnú zmluvu na práce v zahraničí.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu podali účastníci konania odvolanie. Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o priznaní 6 % úroku z omeškania od 30. júna 2005 do zaplatenia a vo výroku, ktorým bol v prevyšujúcej časti návrh zamietnutý.

Podľa sťažovateľa napadnutým rozsudkom krajského súdu v spojení s rozsudkom okresného súdu bolo porušené jeho základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Porušenie označených práv sťažovateľ odôvodňuje tým, že vo veci konajúce súdy nesprávne vyhodnotili zistený skutkový stav a na základe toho vyvodili nesprávny právny záver, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno. Keďže sťažovateľ nebol schopný v rozhodnom období vykonávať žiadnu prácu, ani ju hľadať u iného zamestnávateľa, *„pravdepodobný zárobok nemohol byť určený úvahou súdu tak, ako vo svojich rozhodnutiach určili súdy“*. Pracovný pomer sťažovateľa a odporcu v rozhodnom období trval, bol ukončený dohodou 23. januára 2003, preto si sťažovateľ nemal dôvod hľadať inú prácu. Uvádza, že pracovný pomer bol dohodnutý na určitú dobu – do ukončenia prác v Nemecku, nie do ukončenia prác na zákazke v [REDACTED]. Podľa sťažovateľa vo veci konajúce súdy neuviedli, prečo považovali takto určený priemerný zárobok za pravdepodobný pre účely rozhodnutia v tomto konaní, nevzali do úvahy skutočnosť, že sťažovateľ aj v predchádzajúcich pracovných pomeroch pracoval v zahraničí na stavbách, čo v konaní preukázal. Vo veci konajúce súdy tiež nevzali do úvahy ani to, že slovenskí zamestnávateľia sú pri prácach v zahraničí povinní dodržiavať *„Smernicu o vysielaní zamestnancov na práce v zahraničí“*, ktorá upravuje aj mzdové podmienky, ktoré musia zodpovedať najmenej minimálnym mzdám štátu, na území ktorého pracujú.

Podľa sťažovateľa za zárobok dosahovaný v rozhodnom období 4. štvrťroku 2002 je potrebné považovať sumu 2 604,39 €, ktorú ustálil okresný súd konaní vedenom pod sp. zn. 20 C 64/2003. Podľa neho *„tento záver s prihliadnutím na všetky okolnosti najviac zodpovedá účelu zákona (zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce, pozn.) – čo najviac kompenzovať nepriaznivé dôsledky pracovného úrazu“*.

Sťažovateľ zastáva názor, že vo veci konajúcej súdy pri rozhodovaní „*nezohľadnili skutočnosť o dvojakej evidencii odporcu zistenú v konaní: iné zárobky skutočne vyplácal v Nemecku a iné zárobky evidoval na Slovensku pre účely odvodov*“.

Napadnutý rozsudok krajského súdu bol právnej zástupkyňi sťažovateľa doručený 7. novembra 2014. Sťažovateľ následne podaním zo 7. novembra 2014 žiadal doplniť rozsudok krajského súdu o sumu, z ktorej má byť 6 % úrok z omeškania zaplatený, pretože pôvodne uvedený výrok rozsudku krajského súdu by nebol vykonateľný. O tomto však podľa sťažovateľa krajský súd do dňa podania sťažnosti ústavnému súdu nerozhodol, a preto ani nemožno vyznačiť právoplatnosť rozsudkov. Zároveň sťažovateľ uvádza, že pretože nie je proti rozsudku krajského súdu prípustné dovolanie, podal súčasne aj podnet generálnemu prokurátorovi Slovenskej republiky na podanie mimoriadneho dovolania.

Sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy SR rozsudkom Krajského súdu v Prešove č. k. 4 CoPr/2/2014-383 zo dňa 15. 10. 2014 a rozsudkom Okresného súdu v Prešove č. k. 28 C 279/2005 zo dňa 27. 11. 2013 porušené bolo.

2. Rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 4 CoPr/2/2014-383 zo dňa 15. 10. 2014 a rozsudok Okresného súdu v Prešove č. k. 28 C 279/2005 zo dňa 27. 11. 2013 sa zrušuje a vec sa vracia Krajskému súdu v Prešove, resp. Okresnému súdu v Prešove na ďalšie konanie.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva primerané finančné zadostučinenie v sume 5.000,- €, (slovom: päťtisíc Eur), ktoré mu je Krajský súd Prešov povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti nálezu,

4. Krajský súd Prešov je povinný zaplatiť sťažovateľovi náhradu trov konania do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet právnej zástupkyne sťažovateľa.“

Sumu primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľ odôvodňuje tým, že táto suma vyplýva z nenávratného poškodenia zdravia pracovným úrazom, a tiež tým,

že spôsob vedenia tohto sporu vyvoláva u sťažovateľa najmä pocit bezmocnosti, neschopnosti a nemožnosti dosiahnuť spravodlivé odškodnenie poškodeného zdravia aspoň v peniazoch.

Dňa 16. marca 2015 sťažovateľ ústavnému súdu doručil podanie, ktorým doplnil svoju sťažnosť a súčasťou ktorého boli aj napadnuté rozhodnutia s vyznačenou právoplatnosťou vrátane opravného uznesenia krajského súdu č. k. 4 CoPr 6/2014-396 zo 16. decembra 2014, ktorým krajský súd opravil výrokovú časť napadnutého rozsudku krajského súdu. Sťažovateľ namieta, že aj napriek tomu, že krajský súd vydal opravné uznesenie, nerozhodol o výroku o priznaní istiny, ktorej výšku odvolaním napadol. Uvádza, tiež, že okresný súd požiadal o vyznačenie právoplatnosti rozsudku okresného súdu, pričom z vyznačenej doložky právoplatnosti zistil, že rozsudok okresného súdu vo výroku o istine nadobudol právoplatnosť 20. decembra 2013 napriek tomu, že proti tomuto výroku podal odvolanie. Sťažovateľ preto požiadal krajský súd o doplnenie rozhodnutia v tejto časti, no do doručenia jeho sťažnosti ústavnému súdu o tom krajský súd nerozhodol. V obdobnom znení doručil sťažovateľ ústavnému súdu podanie aj 10. júna 2015.

Dňa 26. októbra 2015 sťažovateľ doručil ústavnému súdu podanie, ktorým žiada ústavný súd, aby vo veci konal. Súčasťou tohto podania boli aj prílohy – kópia jeho sťažnosti na postup krajského súdu vrátane prípisu krajského súdu, ktorým vybavil túto sťažnosť sťažovateľa, a kópia prípisu Krajskej prokuratúry v Prešove č. Kc 97/15/7700-10 z 3. augusta 2015, ktorým bol sťažovateľ vyrozumený o spôsobe vybavenia jeho podnetu, ktorý adresoval Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky. Podnet sťažovateľa bol odložený.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy,

ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Jedným z dôvodov, pre ktoré môže ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietnuť sťažnosť sťažovateľa je jej zjavná neopodstatnenosť. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu je sťažnosť zjavne neopodstatnená vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 62/08, III. ÚS 415/2011, IV. ÚS 362/09).

Sťažovateľ v sťažnosti namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu. Porušenie označených práv sťažovateľ odôvodňuje tým, že vo veci konajúce súdy nesprávne vyhodnotili zistený skutkový stav a na základe toho vyvodili nesprávny právny záver, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, a tiež sa nevysporiadali s ním predloženou argumentáciou. Zároveň sťažovateľ namieta, že napriek tomu, že jeho odvolanie smerovalo aj proti výroku o priznaní istiny v sume 615,14 €, krajský súd o tom nerozhodoval a rozsudok okresného súdu tak v tomto výroku nadobudol právoplatnosť už 20. decembra 2013.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Z judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je zásadná odlišnosť a prípadné porušenie týchto práv je potrebné posudzovať spoločne (II. ÚS 71/97, III. ÚS 470/2010, IV. ÚS 438/2010, IV. ÚS 195/07).

1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom okresného súdu

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať o základných právach alebo slobodách alebo ľudských právach a základných slobodách vyplývajúcich z medzinárodných dohôrov je podmienená princípom subsidiarity, ktorý určuje aj rozsah právomoci ústavného súdu pri poskytovaní ochrany týmto právam

a slobodám vo vzťahu k právomoci všeobecných súdov (čl. 142 ods. 1 ústavy). Právomoc ústavného súdu preto nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (IV. ÚS 236/07, II. ÚS 523/2014). Každá fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, preto musí rešpektovať postupnosť tejto ochrany a požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorý je kompetenčne predsunutý pred uplatnenie právomoci ústavného súdu (napr. II. ÚS 148/02, IV. ÚS 78/04, I. ÚS 178/04, IV. ÚS 380/04, II. ÚS 372/08).

Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Z uvedeného teda vyplýva, že pokiaľ je o ochrane sťažovateľom označených práv alebo slobôd oprávnený konať alebo rozhodovať iný všeobecný súd, ústavný súd jeho sťažnosť už pri predbežnom prerokovaní odmietne pre nedostatok svojej právomoci.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu bol prípustný riadny opravný prostriedok – odvolanie. Právomoc poskytnúť ochranu označeným právam sťažovateľa vo vzťahu k okresnému súdu mal preto krajský súd v rámci odvolacieho konania. Sťažovateľ právo podať odvolanie proti rozsudku okresného súdu využil a krajský súd o ňom riadne rozhodol.

Vzhľadom na túto skutočnosť ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v časti, v ktorej sťažovateľ namieta porušenie označených práv rozsudkom okresného súdu, odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok svojej právomoci.

2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu

K porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom krajského súdu malo podľa sťažovateľa dôjsť tým, že vo veci konajúce súdy

nesprávne vyhodnotili zistený skutkový stav a na základe toho vyvodili nesprávny právny záver, že sťažovateľ neunesol dôkazné bremeno, a zároveň sa nevysporiadali so všetkými ním predloženými argumentmi.

Porušenie označených práv sťažovateľ odôvodnil tiež tým, že napriek tomu, že jeho odvolanie smerovalo aj proti výroku o priznaní istiny v sume 615,14 €, krajský súd o tom nerozhodoval a rozsudok okresného súdu tak v tomto výroku nadobudol právoplatnosť už 20. decembra 2013.

Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania. Zmyslom tohto základného práva je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúca povinnosť súdu konať vo veci. K jeho porušeniu by mohlo dôjsť v tom prípade, ak by bola komukoľvek odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, teda pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu fyzickej osoby alebo právnickej osoby (IV. ÚS 103/2014).

Integrálnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom právnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (m. m. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (m. m. IV. ÚS 115/03).

Ústavný súd vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Kompetencie ústavného súdu preto nenahrádzajú postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužívajú sa ani na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti. Kritériom na rozhodovanie ústavného súdu musí byť najmä intenzita, akou malo byť zasiahnuté do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou zaručených základných práv a slobôd a v spojitosti s tým zistenie, že v okolnostiach daného prípadu ide o zásah, ktorý zjavne viedol k porušeniu, resp. odopretiu základných práv alebo slobôd (IV. ÚS 238/07).

V nadväznosti na to ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a aplikácii právnych predpisov v konkrétnom prípade viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil (II. ÚS 21/96, III. ÚS 78/07, IV. ÚS 27/2010). Skutkové alebo právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (II. ÚS 58/98, I. ÚS 13/00, II. ÚS 5/00).

Krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil rozsudok okresného súdu vo výroku o priznaní 6 % úroku z omeškania od 30. júna 2005 do zaplatenia a vo výroku, ktorým bol v prevyšujúcej časti návrh zamietnutý.

Z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že sťažovateľ podal odvolanie proti rozsudku okresného súdu vo výroku o zamietnutí návrhu v prevyšujúcej časti a vedľajší účastník (ktorým bola Sociálna poisťovňa Bratislava, pobočka Prešov) podal odvolanie, ktorým zase namietal výšku úroku z omeškania.

Krajský súd po preskúmaní napadnutého rozsudku okresného súdu a postupu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, dospel k záveru, že odvolania sťažovateľa a vedľajšieho účastníka nie sú dôvodné. Krajský súd v odôvodnení svojho rozhodnutia následne uviedol: „Úlohou odvolacieho súdu v odvolaní namietanom nesprávne právne posúdenie bolo zistiť, či súd prvého stupňa na zistený skutkový stav správne aplikoval príslušné právne predpisy.

Nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva. O omyl v aplikácii práva ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal použiť, alebo ak použil síce správny právny predpis, ale ho nesprávne vyložil.

Oboznámením sa s obsahom spisu, výsledkami vykonaného dokazovania, zisteným skutkovým stavom, ako aj právnym posúdením veci odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil.

Pri posudzovaní uplatneného nároku náhrady straty na zárobku po skončení práceneschopnosti bol súd prvého stupňa viazaný vysloveným právnym názorom odvolacieho súdu v uznesení č. k. 4 CoPr/15/2012-202 zo dňa 18. 01. 2013 v súlade s ust. § 226 Občianskeho súdneho poriadku, z ktorého vychádzal.

V občianskom súdnom konaní posilnenom zásadou kontradiktórnosti majú účastníci dôkaznú povinnosť vyplývajúcu im z ust. § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, t. j. povinnosť nielen tvrdenia, ale aj preukázania nimi tvrdených skutočností. Nesplnenie dôkaznej povinnosti má za následok neunesenie dôkazného bremena.

Hodnotenie dôkazov je vždy vecou súdu, nie účastníkov konania. Nie je porušením práva účastníka na súdnu ochranu zaručeného Ústavou Slovenskej republiky ani práva na spravodlivý súdny proces zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorým je Slovenská republika viazaná, iné hodnotenie dôkazov ako podľa názoru účastníka, ktorý dôkaz predložil. Uplatnené námietky navrhovateľa týkajúce sa nesprávneho hodnotenia dôkazov, na základe ktorých súd prvého stupňa mal dospieť k nesprávnym skutkovým zisteniam, odvolací súd nepovažoval za opodstatnené. Súd prvého stupňa správne poukázal na to, že nemohol vychádzať z toho, čo nebolo preukázané, a preto na predložené listinné dôkazy týkajúce sa pravdepodobnosti vykonávania práce navrhovateľa v zahraničí, ktoré sa však netýkali priamo navrhovateľa, ktorý v konaní nepreukázal, že keby neutrpel pracovný úraz, by naďalej vykonával prácu v zahraničí, neboli preukázané. Správne súd prvého stupňa poukázal na to, že pracovný pomer

u odporcu bol uzavretý na dobu určitú, t. j. na dokončenie diela letiska v [REDACTED] v Spolkovej republike Nemecko. Z tohto dôvodu pri stanovení výšky uplatnenej náhrady straty na zárobku vychádzal zo stanoveného pravdepodobného zárobku za rozhodné obdobie, t. j. posledný kalendárny štvrtrok roku 2002 z dôvodu, že práceneschopnosť navrhovateľa skončila k 23. 01. 2003. S predloženým výpočtom vedľajšieho účastníka na strane odporcu sa stotožnil aj odvolací súd. Správne súd prvého stupňa uzavrel, že navrhovateľ k tejto otázke neunesol dôkazné bremeno, a preto nesplnenie dôkaznej povinnosti malo za následok jeho neúspech v konaní. Z týchto dôvodov bola uplatnená námietka nesprávneho hodnotenia dôkazov, nesprávnych skutkových zistení, na základe čoho by došlo k nesprávnemu posúdeniu uplatneného nároku, nebola opodstatnená, a preto odvolanie navrhovateľa odvolací súd nepovažoval za dôvodné. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, týkajúce sa zamietavého výroku vyplýva z kontextu celého obsahu odôvodnenia, splňa náležitosti vyplývajúce z ust. § 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku. Navyše bol v tejto časti odvolací súd viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 212 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku)...

Z týchto dôvodov preto odvolací súd, potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny v súlade s ust. § 219 ods. 1, 2 Občianskeho súdneho poriadku..."

Dňa 16. decembra 2014 krajský súd na základe podania právnej zástupkyne sťažovateľa zo 7. novembra 2014 vydal opravné uznesenie č. k. 4 CoPr 6/2014-396, ktorým opravil výrokovú časť napadnutého rozsudku krajského súdu, ktorá znela: „... Potvrďuje rozsudok vo výroku o priznaní 6 % úroku z omeškania od 30. 06. 2005 do zaplattenia...“, ktorá má správne znieť: „Potvrďuje rozsudok vo výroku o priznaní 6 % úroku z omeškania zo sumy 615,16 Eur od 30. 06. 2005 do zaplattenia...“

Ústavný súd pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa proti napadnutému rozsudku krajského súdu vzal do úvahy aj obsah rozsudku okresného súdu, keďže podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok (napr. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08).

Okresný súd napadnutým rozsudkom uložil odporcovi, aby zaplatil sťažovateľovi ako náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti istinu v sume 615,14 eur so 6 % úrokom z omeškania od 30. júna 2005 do zaplatenia, a v prevyšujúcej časti návrh zamietol. Okresný súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Podľa § 251 Zákonníka práce (č. 311/2001)...

Podľa § 195 ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. (platného v čase vzniku pracovného úrazu)...

Podľa § 195 ods. 2 zákona č. 65/1965 Zb. (platného v čase vzniku pracovného úrazu)...

Podľa § 195 ods. 3 zákona č. 65/1965 Zb. (platného v čase vzniku pracovného úrazu)...

Podľa § 195 ods. 4 zákona č. 65/1965 Zb. (platného v čase vzniku pracovného úrazu)...

Podľa § 75 ods. 1 zákona č. 65/1965 Zb. (platného v čase vzniku pracovného úrazu)...

Podľa § 75 ods. 2 zákona č. 65/1965 Zb. (platného v čase vzniku pracovného úrazu)...

Podľa § 134 ods. 3 Zákonníka práce č. 311/2001 Z. z...

Podľa § 134 ods. 4 Zákonníka práce ...

Podľa § 136 Občianskeho súdneho poriadku, ak možno výšku nárokov zistiť len s nepomernými ťažkosťami alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojej úvahy.

Medzi účastníkmi boli nepochybné okolnosti vzniku pracovného úrazu preukazované v konaní 20 C/64/2003, účastníci považovali za nesporné, že k pracovnému úrazu odporcu došlo a to 24. 1. 2002. S poukazom na citované ustanovenia vtedy platného Zákonníka práce a na uzavreté dokazovanie ohľadne okolnosti vzniku pracovného úrazu v konaní 20C/64/2003 je zjavné, že navrhovateľov uplatnený nárok o náhradu za stratu na zárobku po skončení práceneschopnosti voči odporcovi je dôvodný. Spornou počas celého konania zostala iba skutočnosť, z akého priemerného zárobku má súd pri tejto náhrade vychádzať a čo z priemerného zárobku má súd odpočítat.

Po zrušujúcom uznesení krajského súdu súd vykonal následné dokazovanie, ktoré je opísané v skutkovom stave. Kľúčové v tomto rozhodnutí bolo zodpovedať na základnú

otázku a to, aká mzda je pravdepodobný zárobok (§ 134 ods. 3 Zákonníka práce). Či pravdepodobný zárobok bude vychádzať zo skutočnosti, že navrhovateľ by pracoval v Nemecku, alebo by pracoval na území Slovenskej republiky. Obe strany predložili celý rad dôkazov. Súd chce uviesť, že zistiť s určitosťou túto okolnosť je nedokázateľné, pretože skutkový stav vychádza zo skutočnosti, ktoré nikdy reálne nenastali. Súd rozhodol teda o výške nároku len v medziach vykonaných dôkazov o pravdepodobnosti a preukázateľnosti a vyhodnotil ich podľa § 136 Občianskeho súdneho poriadku.

Súd musí dať za pravdu odporcovi a vedľajšiemu účastníkovi, že navrhovateľ neunesol presvedčivo svoje dôkazné bremeno a všetky okolnosti, ktoré uvádzal vo svojich výpočtoch a vypovedali o tom, že by navrhovateľ pracoval v zahraničí len podporne. V neprospech navrhovateľa zohrala okolnosť, že pracovný pomer bol dohodnutý na dobu určitú. Navrhovateľ nepreukázal (a podľa názoru súdu ani nemôže relevantne preukázať), že by s ním odporca uzavrel opätovnú pracovnú zmluvu na práce v zahraničí. Tieto okolnosti pre rozhodnutie súdu boli rozhodujúce a súd uzatvára, že navrhovateľ dôkazné bremeno v tomto smere neunesol.

V zmysle zrušujúceho uznesenia krajského súdu je zrejmé, že tieto dôkazy o tom, že by navrhovateľ pracoval v zahraničí, mali byť nepochybné a nezvratné. To je však pasca, pretože tak ako uviedol súd vyššie, preukázať „čo by sa stalo keby“ je právne nemožné a dôkazy na to podľa názoru súdu ani nemôžu existovať. Všetky tie okolnosti, ktoré navrhovateľ súdu predložil a bolo ich množstvo (zmluvy o dielo s nemeckými firmami, doklady o tom, že pracovníci, ktorí pracovali s odporcom, pracovali aj následne v roku 2002 na prácach v Nemecku a podobne) nemôžu uniesť dôkazné bremeno navrhovateľa naznačeného v uznesení krajského súdu. Tvrdenie navrhovateľa o tom, že by pracoval v zahraničí aj v roku 2002 na základe predložených dôkazov nie je nepochybné (ak nejakí spolupracovníci, ktorí pracovali s navrhovateľom pracovali aj následne v Nemecku, boli určite aj takí, ktorí následne v Nemecku nepracovali).

Na druhej strane sa súd stotožnil s tvrdením odporcu, že ako zamestnávateľ mal zamestnancov, ktorí reálne pracovali na pozíciách, na ktorých pracoval navrhovateľ v Nemecku aj na území Slovenskej republiky, čo aj zdokladoval. Opätovne súd chce zdôrazniť, že pri hodnotení dôkazov postupoval v zmysle § 136 Občianskeho súdneho poriadku a uzatvára, že zistiť, či by navrhovateľ pracoval v Nemecku alebo nie

je nepreukázateľné. Ale to, čo je určite preukázateľné, je pracovná zmluva na dobu určitú – do ukončenia prác v SRN - v [REDACTED] a dohodnutá mesačná mzda 7.000,- Sk. Ak tieto práce boli ukončené pred rozhodným obdobím, ktoré súd má brať na zistenie pravdepodobného zárobku, nemôže vychádzať iba z tvrdení navrhovateľa, že by v Nemecku určite zostal pracovať, pretože miesto práce po ukončení prác na letisku v [REDACTED] bolo v rukách zamestnávateľa a písomné doklady, ktoré sú doložené do spisu nenasvedčujú o opaku. S poukazom na ustanovenia § 136 Občianskeho súdneho poriadku opätovne súd chce zdôrazniť, že nemôže vychádzať pri určovaní pravdepodobného zárobku z okolností „keby, ak by“, ale na základe skutočne preukázateľných a relevantných dôkazov.

Súd pre výpočet priznania sumy vychádzal teda z výpočtu vedľajšieho účastníka - Sociálnej poisťovne, ktorý predložil v júli 2011. Ten vypočítal pravdepodobný zárobok navrhovateľa na 9.635,- Sk mesačne a to na základe mzdy troch zamestnancov odporcu.

Súd pri výpočte pravdepodobného zárobku vychádzal, že z pravdepodobného zárobku sa odpočítava okrem čiastočne invalidného dôchodku aj zárobok, ktorý mohol navrhovateľ minimálne dosahovať. Súd sa napokon po zrušujúcom uznesení krajského súdu stotožnil s argumentáciou vedľajšieho účastníka ohľadne odpočítania nielen čiastočne invalidného dôchodku, ale aj minimálnej mzdy, pretože čiastočná invalidita nediskvalifikovala navrhovateľa z pracovného zaradenia, a preto bol dôvod odpočítať aj mzdu, ktorú by inak dosiahol.

Spôsoby zisťovania pravdepodobného zárobku sú výška pravdepodobného priemerného zárobku zamestnanca, ktorý počas rozhodujúceho obdobia u zamestnávateľa už pracoval možno zistiť dvoma rovnocennými spôsobmi a to z úhrnu predpokladanej hrubej mzdy, ktorú by zamestnanec dosiahol, keby v rozhodnom období pracoval u zamestnávateľa a z úhrnu odpracovaného času, ktorý by pravdepodobne počas rozhodujúceho obdobia odpracoval, alebo z úhrnu hrubej mzdy, ktorú zamestnanec skutočne dosiahol od začiatku rozhodujúceho obdobia a z úhrnu odpracovaného času, ktorý zamestnanec počas rozhodujúceho obdobia skutočne odpracoval.

S poukazom na vyššie uvedené rozhodol súd tak, že priznal odporcovi istinu vo výške 615,14 Eur. Svoj výpočet odvodzuje od výpočtu vedľajšieho účastníka – Sociálnej poisťovne zo dňa 25. 7. 2011, ktorý je uvedený v skutkovej časti tohto rozsudku. Súd s poukazom na vyššie uvedené rozhodol pri výpočte s odpočítaním čiastočne invalidného dôchodku, ako

aj predpokladaného zárobku (určený z minimálnej mzdy). Rozhodným obdobím pre výpočet je posledný kalendárny štvrtrok roku 2002 (uznesenie Krajského súdu) a obdobím pre priznanie je od 24. 1. 2003 do 31. 12. 2003.

Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o konanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

Podľa § 3 nariadenia vlády č. 87/1995 Zb., výška úrokov z omeškania je dvojnásobok diskontnej sadzby určenej Národnou bankou Slovenska platnej k prvému dňu omeškania s plnením peňažného dlhu.

Navrhovateľ si svojim návrhom uplatnil aj 6 % úrok z omeškania od 30. 6. 2005 a teda odo dňa podania návrhu v súlade s nariadením vlády. Súd uplatňovaný úrok z omeškania považoval za dôvodný a zákonný, v súlade s citovaným nariadením vlády. Odporca vedel o pracovnom úraze, s akými následkami ostal navrhovateľ po tomto pracovnom úraze, preto tento uplatňovaný nárok na úroky z omeškania s dátumom od podania návrhu považoval súd za dôvodný a preukázaný, preto mu vyhovel.»

Ústavný súd považuje za vhodné sa najskôr vyjadriť k námietke sťažovateľa týkajúcej sa toho, že napriek tomu, že jeho odvolanie smerovalo aj proti výroku o priznaní istiny v sume 615,14 €, krajský súd o tom nerozhodoval a rozsudok okresného súdu tak v tomto výroku nadobudol právoplatnosť už 20. decembra 2013. Na tento účel si ústavný súd zaobstaral kópiu odvolania sťažovateľa, ktoré podal proti napadnutému rozsudku okresného súdu, z obsahu ktorého vyplýva, že sťažovateľ skutočne podal odvolanie len proti rozsudku okresného súdu vo výroku, ktorým okresný súd zamietol návrh sťažovateľa v prevyšujúcej časti. Vzhľadom na uvedené ústavný súd považuje túto námietku sťažovateľa za neopodstatnenú.

Ústavný súd tiež zistil, že námietky sťažovateľa, ktoré predstrel vo svojej sťažnosti, sú vo veľkej miere totožné s námietkami, ktoré sťažovateľ použil aj v odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Vychádzajúc však z citovanej časti napadnutého rozsudku krajského súdu, ústavný súd konštatuje, že krajský súd sa ústavne akceptovateľným

spôsobom vysporiadal s odvolaním sťažovateľa, a keďže sa s jeho argumentáciou nestotožnil, odvolaním napadnutý rozsudok okresného súdu potvrdil ako vecne správny.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa skutkových zistení ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, v ktorej už uviedol, že v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy v zásade nie je skutkovým súdom, ktorý by vykonával dokazovanie na zistenie skutkového stavu, ktorým by mohol či mal odhaľovať pravdivosť skutkových tvrdení (I. ÚS 200/2011, IV. ÚS 445/2013, IV. ÚS 762/2013). Ústavný súd v tejto súvislosti tiež uvádza, že aj podľa rozhodovacej činnosti Komisie pre ľudské práva (sťažnosť č. 6172/73, X. v. United Kingdom, sťažnosť č. 10000/83, H v. United Kingdom) sa pod spravodlivým súdnym procesom na účely čl. 6 dohovoru v žiadnom prípade nechápe právo účastníka súdneho konania na preskúmanie toho, akým spôsobom vnútroštátny súd hodnotil právne a faktické okolnosti konkrétneho prípadu.

Pokiaľ ide o námietku sťažovateľa týkajúcu sa nesprávneho právneho posúdenia zisteného skutkového stavu vo veci konajúcimi súdmi, ústavný súd poukazuje na to, že rozdielne právne posúdenie skutkového stavu je klasickým východiskom sporového konania, kde v súdnom konaní proti sebe stoja účastníci konania, ktorí majú odlišný a protichodný názor na vzniknutú skutkovú situáciu, ktorá spravidla vyplýva zo zmluvného vzťahu medzi sporovými stranami. Súd, ktorý rozhoduje spor účastníkov konania, pri rozhodnutí v prospech jedného z účastníkov rozhodne v zásade aj v súlade s právnym názorom úspešného účastníka, teda spravidla v rozpore s právnym názorom neúspešného účastníka (m. m. IV. ÚS 135/2012, IV. ÚS 449/2013, IV. ÚS 113/2014).

Z obsahu sťažnosti je zrejmé, že sťažovateľ má na predmet sporu iný právny názor, svojou argumentáciou sa snaží docieľiť prehodnotenie už hodnotených dôkazov, a preto sa so svojou sťažnosťou obrátil na ústavný súd. Ako však z odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu (v spojení s rozsudkom okresného súdu) vyplýva, vo veci konajúce súdy sa predmetnou vecou zaoberali primeraným spôsobom, náležite uviedli, na základe akých úvah dospeli k ustáleniu skutkového stavu, prečo niektoré dôkazy nevzali do

úvahy, a zároveň svoje rozhodnutie opreli aj o príslušné právne predpisy týkajúce sa predmetu konania.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že medzi namietaným porušením základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a napadnutým rozsudkom krajského súdu nie je príčinná súvislosť, ktorá by mala za následok porušenie sťažovateľom označených práv, a preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami obsiahnutými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. marca 2017